

**PATRIOTISTINEN RETORIikka YHDISTYNEIDEN
KANSAKUNTIEN YLEISKOKOUKSESSA**

**Retorinen analyysi Yhdysvaltain presidentin virallisista puheenvuoroista
vuosina 2017 sekä 2018**

**Sonja Kouvo
Kandidaatintutkielma
Valtio-oppi
Yhteiskuntatieteiden
ja filosofian laitos
Jyväskylän yliopisto
syksy 2018**

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	1
1.1 Tutkimuksen lähtökohdat.....	1
1.2 Donald J. Trump	2
2 PUHEEN RETORIikka	4
2.1 Retorinen analyysi.....	4
2.3 Presidentiaallinen retoriikka.....	5
3 PATRIOTISMIN KÄSITE	7
3.1 Patriotismi politiikan tutkimuksessa	7
3.2 Perustuslaillinen patriotismi	7
4 YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN YLEISKOKOUS	9
4.1 Yleiskokouksen rooli YK:n päättävänä elimenä	9
4.2 Yleiskokous puheen kontekstina	9
5 PRESIDENTTI TRUMPIN RETORIikka YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN YLEISKOKOUKSISSA VUOSINA 2017 JA 2018	11
5.1 Patriotismin ilmentyminen aineistossa.....	11
5.2 Puheiden väliset erot ja yhteneväisyydet.....	17
5.3 Retoriset keinot yleiskokousten puheissa	18
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	20
7 LÄHDELUETTELO	23

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen lähtökohdat

Tässä tutkimuksessa käsittelen Yhdysvaltain presidentin Donald Trumpin Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksissa vuosina 2017 sekä 2018 pitämiä puheita retorisen analyysin keinoin. Edellä mainitut puheet vuosilta 2017 ja 2018 toimivat tutkimukseni aineistona ja tarkastelun kohteena. Tarkoitukseni on tutkia, löytyykö edellä mainituista puheista patriotismiin viittaavaa retoriikkaa ja jos löytyy, millaista se on? Retorisen analyysin avulla pyrin paikantamaan puheesta patriotismiin viittaavia piirteitä ja osoittamaan nämä kohdat puheesta. Kerron lisäksi analyysini yhteydessä niistä keinoista, joita Trump käyttää vahvistaakseen patriotismiin liittyvää viestiään. Puheista löytyvien patriotismin piirteiden avulla pyrin muodostamaan kuvan siitä, millainen on presidentti Trumpin käsitys patriotismista.

Tutkimusmetodinani käytän retorista analyysia, jolla on mahdollista tutkia kielellisen toiminnan poliittisia ulottuvuuksia. (Haapala, Wiesner ja Palonen, 2017, 70) Otan tutkimukseni aikana huomioon myös muita retoriikkaan vaikuttavia tekijöitä, jotka vaikuttavat retoriseen toimintaan sen ulkopuolelta. Käytännössä tämä tarkoittaa, että tutkimuksen kulun aikana selvennetään, millainen Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokous on puheen areenana ja millaisia vaikuttamisen mahdollisuuksia se sisältää. Johtopäätösten tekemisen kannalta onkin tärkeää pystyä suhteuttamaan tutkimuksen aineisto siihen areenaan, jossa se on esitetty ja ymmärtää puheen areenan merkitys sekä vaikutus sen retoriikan sisältöön. Tämä on tärkeä osa tutkimusta, sillä konteksti vaikuttaa aina puheen rakentumiseen ja sen sisältöön. (Haapala, Wiesner ja Palonen, 2017, 72). Tutkimuksen aikana käy selväksi, että aineistoksi valikoituneet puheet on tuotettu puhujalle epätyypillisessä kontekstissa, mikä lisää tutkimuksen mielenkiintoisuutta ja tuo siihen erilaisen kulman retoriikan näkökohdista. Tutkimuksen aikana pyrin löytämään vastauksia myös moniin muihin kysymyksiin, kuten siihen, kenelle puhuja suuntaa puheensa ja millainen on puhujan rooli suhteessa yleisöön? Kaikki nämä tekijät vaikuttavat osaltaan

puheen ja retoriikan sisältöön, joten niiden tarkastelu on tutkimuksen kannalta erittäin olennaista.

Tutkimukseni yhteiskunnallinen merkittävyys ja perusteltavuus liittyy erityisesti siihen, kuinka Yhdysvaltain presidentin käsitykset patriotismista vaikuttavat hänen toimintaansa ja millaista patriotismiin viittaavaa retoriikkaa hän pyrkii viestimään. Yhdysvallat on yksi maailman suurimmista valtioista ja sen johtajan toiminta sekä poliittiset katsantokannat muokkaavat väistämättä myös maailmanpolitiikan tapahtumia. Mikäli tällä hetkellä vallassa olevan presidentin näkemykset patriotismista eroavat suuresti hänen edeltäjiensä ajatuksista, voidaan tämän näkemyseron vaikutuksia nähdä myös käytännön politiikassa. Tutkimusaiheen viitekehityksessä on aiemmin tutkittu esimerkiksi rotuun liittyvää retoriikkaa Yhdistyneissä Kansakunnissa (kts. *International Journal of Politics, Culture and Society*. vol. 5) sekä siviilikriisinhallintaan liittyvää retoriikkaa järjestön turvallisuusneuvostossa (kts. Medzihorsky, Popovic, Jenne, 2007). Presidentti Trumpin retoriikasta tai patriotismin retoriikasta ei kuitenkaan ole tehty laajempaa tutkimusta. Johtopäätösten yhteydessä käsitellenkin presidentin mahdollisia käytännön toimia hänen patriotismin retoriikkaansa nähden ja pyrin avaamaan näiden kahden tekijän yhteyttä. Aiempaa tutkimusta YK:n yleiskokouksen retoriikasta on jo olemassa, mutta tutkimukseni tuo uutta näkökulmaa keskusteluun tarkastelemalla nimenomaan patriotismin piirteitä Yhdysvaltain presidentin puheissa.

Tutkimuksen kulun aikana määrittelen teoreettista viitekehystä retoriikan, patriotismin sekä tutkimusmenetelmäni osalta. Perustan retoriikan käsitteen Aristoteleen ajatusten pohjalle ja patriotismia käsitellen erityisesti perustuslaillisen patriotismin käsitteen kautta. Avaan myös hieman puheen kontekstia eli Yhdistyneiden Kansakuntien toimintatarkoituksia ja yleiskokousta puheen areenana.

Tutkimukseni tulokseni esitän viimeisessä luvussa, jossa vastaan tutkimuksen alussa esittämiini tutkimuskysymyksiin ja kerron, kuinka tutkimusaihetta voisi laajentaa ja syventää.

1.2 Donald J. Trump

Donald J. Trump on Yhdysvaltojen neljäskymmenesviides presidentti ja hän astui virkaan 20.1.2017. Trump on syntynyt 14. kesäkuuta vuonna 1946. Hän on naimisissa Melania

Trumpin kanssa ja pariskunnalla on yhdessä yksi lapsi. Aiemmista liitoistaan Trumpilla on yhteensä neljä vanhempaa lasta. (Valkoinen Talo, 2018) Valkoisen Talon sivuilla presidentti Trumpista kerrotaan, että hän on menestynyt kiinteistöalan liikemies, joka on tehnyt Trumpien suvun nimestä tunnetun ympäri maailmaa. Trump julkisti ehdokkuutensa Yhdysvaltojen presidenttikisaan 16. kesäkuuta vuonna 2015 ja onnistui raivaamaan tiensä Republikaanipuolueen presidenttiehdokkaaksi muiden ehdokkaiden joukosta. (Valkoinen Talo, 2018)

Trump aloitti uransa kiinteistöalalla isänsä jalanjäljissä, valmistuttuaan Pennsylvanian yliopistosta. Hän on rakennuttanut useita kiinteistöjä ympäri Yhdysvaltoja ja myös useisiin muihin maihin. (BBC, 2017) Poliitikasta Trump oli kiinnostunut jo 1980-luvun aikana ja vuoden 2000 presidenttikisaan hän ilmoittautui Reformipuolueen kandidaattina. (BBC, 2007) Hän ilmoittautui presidenttiehdokkaaksi uudelleen vuonna 2015 ja tuli lopulta valituksi tehtävään. Trumpin vaalikampanja oli täynnä kohuja, kun arkaluontoisia yksityiskohtia hänen aiemmasta elämästään tuli julkisuuteen. (BBC, 2017) Trump on Yhdysvaltojen ensimmäinen presidentti, joka ei ole ennen presidentiksi valintaansa ollut julkisessa virassa tai armeijan tehtävissä. (BBC, 2017) Tultuaan valituksi Yhdysvaltain presidentiksi, Trump jättäytyi pois oman yrityksensä johtotehtävistä, välttääkseen eturistiriitojen syntymistä. Yritystä johtavat nyt hänen poikansa Donald Jr. ja Eric, mutta Trump omistaa kuitenkin yhä samansuuruisen osan yritystoiminnasta kuin ennen valintaansa. (Miller Center, 2018)

2 PUHEEN RETORIikka

Pyrin tutkimuksessani löytämään patriotismin ilmenemismuotoja kahdesta Donald Trumpin pitämästä puheesta retorisen analyysin keinoin. Analysoimalla puheita pyrin löytämään suorat viittaukset, mutta myös piilossa olevat merkitykset, jotka viittaavat patriotismiin ja sen ilmenemiseen. Tutkin puheista tekemieni löydösten perusteella myös sitä, kuinka presidentti Trump mieltää patriotismin ja millainen hänen käsityksensä kyseisestä ilmiöstä on?

Tutkimuksen toinen luku keskittyy selvittämään niitä näkökulmia, joiden kautta tutkimus on toteutettu. Tässä luvussa taustoitan tutkimuksen teoriapohjaa retoriikan osalta ja esittelen käyttämäni tutkimusmenetelmän eli retorisen analyysin. Retoriikan käsitteen perustan tässä tutkimuksessa Aristoteleen ”Retoriikka”- teoksen näkemyksiin aiheesta. Lisäksi hyödynnän presidentiaalisesta retoriikasta käsitettä, joka täydentää tutkimuksen kokonaiskuvaa retoriikasta vaikuttamisen keinona.

2.1 Retorinen analyysi

Retorinen analyysi voidaan mieltää tutkimusmuodoksi, jolla on mahdollista tulkita kielellisen toiminnan poliittisia ulottuvuuksia. (Haapala, Wiesner, Palonen, 2017, 70) Retoriikalla on erilaisia tavoitteita riippuen siitä, missä sitä esiintyy ja sen lajeja on eritelty niiden tavoitteiden mukaan. Debatin avulla tarkastellaan keskusteltavan asian eri puolia, epideiktinen puhe pyrkii saavuttamaan yksimielisen hyväksynnän kuulijoiden parissa, kun taas neuvottelevaa retoriikkaa käytetään usein ratkaisun löytämiseksi. (Haapala, Wiesner ja Palonen, 2017, 72) Myös retoriikan esiintymisen tila vaikuttaa sen koostumukseen ja keinoihin. Esimerkiksi muodollisissa tilaisuuksissa usein esitetty, ennalta valmisteltu retoriikka eroaa retorisen analyysin näkökulmasta sellaisesta retoriikasta, joka on tuotettu spontaanisti parlamentaarisessa väittelyssä. (Haapala, Wiesner, ja Palonen, 2017, 74) Retorisen analyysin kannalta on tärkeää tarkastella seuraavia kolmea elementtiä; retorista kontekstia, retorisia argumentteja sekä retorisia vaikutuksia. (Martin, 2013, 100) Retorisen puheen vaikutukset piilevät sen kyvyssä muuntaa ajatuksia tekojen muotoon. Poliittisen

toiminnan retorinen tarkastelu mahdollistaa analyysin siitä, kuinka tätä tavoitetta toteutetaan argumenttien strategisen asettelun kautta yleisöstä riippuen. (Martin, 2013, 106)

2.2 Aristoteleen retoriikka

Aristoteles toteaa klassikkoteoksessaan ”Retoriikka”, että retoriikka on kyky havaita vakuuttava tekijä asioiden yhteydessä eikä tämä ole minkään muun taidon tarkoitus. (Sihvola, 2012, 10) Hän jatkaa kertoen, että vakuuttuminen voi perustua kolmeen erilaiseen syyhyyn; puhujan luonteeseen, kuulijan mielentilaan tai puheen kautta osoitettuun. (Sihvola, 2012, 11) Aristoteles jakaa retoriikan kolmeen tärkeään tekijään; puhujaan, puheen aiheeseen sekä puheen kuulijaan. Lisäksi hän määrittelee kolme puheen lajia, jotka ovat poliittinen, oikeudellinen ja epideiktinen puhe. (Sihvola, 2012, 16) Poliittinen puhe pyrkii kehottamaan tai varoittamaan kuulijoita, oikeudellinen puhe pyrkii syyttämään tai puolustamaan kun taas epideiktisen puheen tarkoitus on ylistää tai moittia. Kaikilla näillä puheen lajeilla on omat päämääränsä. (Sihvola, 2012, 17) Aristoteleen mukaan (Sihvola, 2012) retoriikka on olemassa päätöksenteon takia ja tämän vuoksi puhuja pyrkii saamaan kuulijansa omasta näkökulmastaan edulliseen tilaan, sillä tällä on suuri merkitys päätöksen tekemisen kannalta. Toinen kuulijoihin vaikuttava tekijä on puheilmaisu eli se, kuinka asia esitetään puhujan toimesta. Puheilmaisuudessa tulee ottaa huomioon faktat, jotka lisäävät puheen vakuuttavuutta, puheen rakenne eli asioiden esittämisen järjestys sekä esitystapa, joka liittyy olennaisena osana puhujantaitoon. (Sihvola, 2012, 117) Puheen aikana puhuja voi käyttää useita vaikuttamisen tapoja, kuten suurentelu tai vähättely, toistaminen tai oman paremmuuden osoittaminen suhteessa vastustajaan. Näitä keinoja Aristoteles suosittelee käytettäväksi puheen loppuosassa, jolloin kuulija pyritään saattamaan tietynlaiseen tunnetilaan ja palauttamaan hänen mieleensä puhujan aiemmin kertomia asioita. (Sihvola, 2012, 155)

2.3 Presidentiaallinen retoriikka

Presidentiaallinen retoriikka nousi tutkijoiden kiinnostuksen kohteeksi 1980-luvun aikana ja eriytyi omaksi erityisalakseen retoriikan tutkimuksen sisällä. (Aune ja Medhurst, 2008, 3) Viime vuosikymmenten aikana presidentiaalisen retoriikan tutkimus on laajentunut esimerkiksi uusien kirjojen julkaisun myötä ja myös asiasta kiinnostuneiden tutkijoiden määrä on lisääntynyt. (Aune ja Medhurst, 2008, 16) David Zarefsky määrittelee

presidentiaalisen retoriikan olevan enemmän kuin puhetta, se on hänen mukaansa kokonainen esitys, johon sisältyy useita eri osia. Hän viittaa tämänkaltaisella retoriikalla siihen vaikuttamistyöhön, jota Yhdysvaltain presidentit ovat tehneet läpi vuosikymmenien. Hän näkee esityksen olevan ratkaiseva presidenttien virkakauden kannalta ja uskoo sen määrittelevän yhä enemmän presidenttiyden kokonaisuutta. (Zarefsky, 2004, 607) Zarefsky toteaa, että presidentiaalinen retoriikka ymmärretään usein liian kapea-alaisena vaikuttamisen muotona. Näitä vaikuttamisen pyrkimyksiä hän kutsuu ”presidentiaalisiksi esityksiksi”. (Zarefsky, 2004, 608-609) Esitysten sisältö vaihtelee henkilöstä riippuen ja heijastelee esittäjänsä arvoja sekä maailmankatsomusta. Presidenttien retoriikan kohteena eivät ole pelkästään äänestäjät vaan viesti suuntautuu ajoittain enemmän medialle sekä muille poliitikoille. Usein medialle suunnattuun retoriikkaan sisältyy kuitenkin toive siitä, että viesti tulkittaisiin ja välitettäisiin laajasti suurelle yleisölle.

Presidentit käyttävät retoriikassaan keinoja, joiden avulla esityksen viestiä tehostetaan. Ensimmäinen apukeinoista on määrittely, joka voi ilmetä esimerkiksi jonkin asian nostamisena toisen yläpuolelle tai moraalisen kannanottona. Määrittelyä voi tapahtua joko tietoisesti tai puhujan sitä tiedostamatta. (Zarefsky, 2004, 611) Toisena keinona on käytetty dissosiaatiota, jossa käsite tai tilanne pilkotaan osiin ja puhuja valitsee osista itselleen edullisimmat, tarkoituksena on jättää epäedulliset seikat kokonaan keskustelun ulkopuolelle. Näiden lisäksi presidenttien retoriikasta voidaan löytää tiivistämistä, jonka avulla käsitteitä tai tilanteita pyritään puristamaan pienemmiksi ja helpommin käsitettäviksi. Tämän tarkoituksena on johtaa meilipiteitä jakavien osioiden poisjääntiin ja suuremman yhteisymmärryksen löytymiseen. (Zarefsky, 2004, 612)

3 PATRIOTISMIN KÄSITE

3.1 Patriotismi politiikan tutkimuksessa

Patriotismin käsitteen rooli politiikan tutkimuksen keskuudessa ei ole aivan niin selkeä ja vakiintunut kuin voisi kuvitella. Käsite jäi pitkään taka-alalle filosofien ja politiikan tutkijoiden teksteissä ja sen lopullinen läpimurto tapahtui vasta 1900-luvun loppupuolella John Rawlsin kirjoitusten sekä kommunitarismin käsitteen myötä. (Primoraz ja Pavkovic, 2007, 1) Tutkijat eivät vielä tähän päivään mennessä ole saavuttaneet yksimielisyyttä käsitteen perusolemuksesta ja keskustelua leimaavat filosofien sekä politiikan tutkijoiden väliset jakolinjat käsitteen suhteen. Filosofit tarkastelevat käsitettä yleisemmin moraalisenä kysymyksenä, kun taas politiikan tutkijat näkevät sen ennemminkin keinona saavuttaa vakaa ja toimiva valtio. (Primoraz ja Pavkovic, 2007, 2)

Patriotismia käsiteltäessä on tärkeää erottaa käsite nationalismin käsitteestä. Näitä kahta termiä käytetään usein toistensa synonyymeina ja ne menevät helposti sekaisin yleisessä keskustelussa, vaikka käsitteiden välillä on perustavanlaatuisia eroja. Nationalismi käsittää yhteisön olevan ennen kaikkea kulttuurisesti, etnisesti ja kielellisesti yhteneväinen ryhmä ihmisiä. Sen sijaan patriotismin käsitteessä ihmisryhmää yhteen sitovia tekijöitä ovat poliittiset instituutiot ja hallinto. (Viroli, 1995, 1). Käsitteiden kautta on pyritty vaikuttamaan ihmisryhmien käyttäytymiseen, usein täysin vastakkaisilla tavoilla. Historian saatossa patriotismia on useammin käytetty valloitusten ja alistamisen yhteydessä oikeuttavana käsitteenä, kun taas nationalismin avulla kansakuntia on pyritty sitomaan yhteen ja luomaan niille tulevaisuuden uskoa. (Viroli, 1995, 2)

3.2 Perustuslaillinen patriotismi

Perustuslaillisen patriotismin käsitteen vahvana puolestapuhujana tunnetaan saksalainen sosiologi ja tutkija Jürgen Habermas (1929-). (Finlayson, 2005, 19) Habermas alkoi puhua käsitteestä laajemmin 1980-luvulla ja on siitä lähtien tutkinut aihetta, muokaten myös omia ajatuksiaan perustuslaillisen patriotismin perusluonteesta. Hän on sanonut, että

perustuslaillinen patriotismi on nykyajan modernissa maailmassa ainut hyväksyttävä tapoihin perustuvan yhtenäisyyden muoto. (Finlayson, 2005, 157) Perustuslaillinen patriotismi perustuu ajatukseen siitä, että yhteisöä yhdistävät ennen kaikkea sitä hallinnoivat perustuslailliset säännöt ja rajoitukset sekä poliittinen kulttuuri. Jokainen yhteisö voi omaan historiaansa perustuen määritellä nämä säännöt itselleen sopiviksi. (Finlayson, 2005, 159) Perustuslailliseen patriotismiin on liitetty ajatus vastuunjakamisesta yhteisön kesken (*collective responsibility*). Alun perin ajatuksen käsitteeseen liitti filosofi Karl Jaspers, joka uskoi, että vastuunjakoa voitaisiin käyttää sosiaalisen koheesion lisäämiseksi yhteisöissä. (Müller, 2006)

Kuten kaikki poliittiset käsitteet, myös perustuslaillinen patriotismi on kohdannut kritiikkiä ja vastustusta. Käsitettä on arvosteltu esimerkiksi sen alkuperään liittyen ja on argumentoitu, että perustuslaillinen patriotismi oli ajankohtainen sen alkuperäisessä kontekstissa Länsi-Saksassa, mutta ei nykypäivän valtioissa, joiden historia ei ole yhtä kompleksinen. (Müller, 2006) Jürgen Habermasin ajatuksia perustuslaillisesta patriotismista on kyseenalaistettu liian yleisluontoisina ja on esitetty kysymyksiä siitä, kykeneekö käsite vastaamaan spesifien yhteisöiden tarpeisiin. (Müller, 2006) Kritiikistä huolimatta perustuslaillinen patriotismi asettaa vahvempaa vastustusta epädemokraattiselle liikehdinnälle kuin liberaali nationalismi. Lisäksi huolimatta sen alkuperästä, kyseessä on laajasti käytettävissä oleva käsite, joka esitetään kritikoiden toimesta usein liian yksipuolisena. (Müller, 2006)

4 YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN YLEISKOKOUS

4.1 Yleiskokouksen rooli YK:n päättävänä elimenä

Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokous on yksi järjestön kuudesta suurimmasta päättävästä elimestä, jossa kaikki 193 jäsenvaltiota ovat läsnä. Yleiskokous on järjestetty ensimmäisen kerran vuonna 1945 ja syksyllä 2018 järjestetty kokous oli järjestyksessään seitsemäskymmeneskolmas. (YK, 2018) Kokouksessa kaikilla jäsenmailla on yhtä suuri päätösvalta, mikä tarkoittaa, että jokaisella jäsenmaalla on vain yksi ääni valtion koosta riippumatta. Kokouksen tarkoituksena on kerätä jäsenmaatt yhteen keskustelemaan ajankohtaisista maailmanpoliittisista aiheista, kuten rauhankysymykset, ilmasto tai taloudelliset kysymykset. (YK, 2018) Tämä oikeus keskusteluun ja suositusten tekemiseen todetaan YK:n peruskirjan kappaleessa kymmenen. (Peterson, 2005, 2) Yleiskokouksen viralliset kielet ovat arabia, kiina, englantia, ranska, venäjä sekä espanja. Yleiskokouksen puhujat voivat tästä huolimatta pitää puheensa myös muulla kielellä, jolloin puhe käännetään yleiskokouksen virallisille kielille eri menettelytavoin. (YK, 2018)

Yleiskokouksen tasa-arvoa korostava luonne ja menettelytapojen kirjo tekevät siitä erittäin tärkeän kansainvälisen ja deliberatiivisen elimen. Tämän deliberaation merkityksellisyyttä rajoittavat kuitenkin YK:n muiden elinten, kuten turvallisuusneuvoston kokouksissaan tekemät päätökset. (Peterson, 2005, 2)

4.2 Yleiskokous puheen kontekstina

Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokousta puheen kontekstina tarkastellessa on tärkeää ottaa huomioon puhetilanteen kontekstiin vaikuttavat tekijät. Yleiskokouksen paikalla oleva yleisö koostuu esimerkiksi eri maiden delegaateista, hallinnollisista työntekijöistä, yksittäisistä valtioiden hallintoa edustavista henkilöistä sekä kokoukseen kutsutuista tarkkailijoista. (Peterson, 2005, 56) Voimme siis todeta, että yleiskokouksessa puhuja on paikalla virallisen asemansa johdosta ja edustaa aina tiettyä tahoa sekä siihen sidoksissa olevia ajatuksia. Virallisten puheenvuorojen ja komiteoissa käytävän keskustelun lisäksi

kokouksen osallistujia on jo 1950-luvulta lähtien kannustettu käymään enemmän epävirallisia keskusteluja ja neuvotteluja toistensa kanssa. (Peterson, 2005, 83) Tämän lisäksi kokouksen aikana käydään virallista julkista debattia, jota pyritään usein käyttämään konflikteihin liittyvän puolustuksen tai syyttämisen areenana. Tämä eroaa suuresti siitä deliberatiivisesta maineesta, jollainen yleiskokouksella perinteisesti on. (Peterson, 2005, 85) Yleiskokous on saanut osakseen kritiikkiä siitä, että delegaattien pitämät viralliset puheenvuorot ovat usein mitäänsanomattomia ja kokouksessa käytävät keskustelut koskevat lähinnä lausuntojen muodollisuuksiin liittyviä seikkoja. (Peterson, 2005, 123) Lisäksi kritiikkiä on esitetty siitä, että yleiskokoukseen sisältyy liikaa puhetta ja liian vähän konkreettisia tekoja. Tätä voidaan kuitenkin puolustaa toteamalla, että yleiskokousta ei alun perin perustettu hallinnolliseksi, päätöksiä tekeväksi elimeksi vaan deliberatiivisen keskustelun areenaksi. (Peterson, 2005, 126)

5   PRESIDENTTI   TRUMPIN   RETORIikka

YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN YLEISKOKOUKSISSA

VUOSINA 2017 JA 2018

5.1 Patriotismin ilmentyminen aineistossa

Tässä luvussa analysoin presidentti Trumpin YK:n yleiskokouksessa pitämiä puheita vuosilta 2017 sekä 2018. Puheaineisto on löydettävissä sähköisenä sekä kirjallisessa että videon muodossa useista eri lähteistä. Tämän tutkimuksen aineistona olen käyttänyt Valkoisen Talon internet-sivuilta löytyvää arkistoa, josta molemmat puheet löytyvät täysimuotoisina. Presidentti Donald Trump on pitänyt virkakautensa aikana kaksi virallista puhetta Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksessa. Puheet on pidetty 19.9.2017 sekä 25.9.2018 New Yorkissa. Puheet pidettiin yleiskokouksen istunnon aikana, jolloin salissa paikalla olleet henkilöt olivat pääasiassa eri maiden delegaatteja sekä virkamiehiä. Puheen konteksti on tärkeä osa sen rakentumista, sillä presidentiaalisen retoriikan on määritelty olevan kokonainen esitys. (Zarefsky, 2004) Kaikilla esityksillä on yleensä jokin yleisö, joten on luontevaa, että myös puheita analysoidessa on syytä ottaa huomioon sen yleisön vaikutus retoriikan sisältöön. YK:n yleiskokouksen yleisö on laaja, sillä New Yorkissa paikalla olevien kuuntelijoiden lisäksi puheet välittyvät kameroiden kautta medioille, poliitikoille ja yksittäisille ihmisille ympäri maailman. Tämä luo puheen retoriikalle haasteita, sillä puhuja ei aina halua viestiä samalla tavalla kansainväliselle ja sisäpoliittiselle yleisölleen. Tämän tutkimuksen aineistossa puhujana on Yhdysvaltain presidentti, puheen tilana maailmanlaajuisen järjestön yksi suurimmista kokouselimistä ja kuulijoina sekä sisäpoliittinen että kansainvälinen yleisö ympäri maailman. Puhelajiltaan Trumpin puheenvuorojen voidaan katsoa olevan sekä poliittisia (vaikuttamaan pyrkiviä) että epideiktisiä (kehottavia) piirteitä omaavia. (Sihvola, 2012, 17)

Puheita lukiessa patriotismin ilmentymiseltä ei voi välttyä ja kyseinen ajatusmaailma tulee esiin useissa eri kohdissa. Voidaan jopa nähdä, että patriotismi kulkee puheiden sisällä mukana eräänlaisena punaisena lankana, joka sitoo puheen muita osia yhteen. Tässä yhteydessä on hyvä muistaa, että YK:n yleiskokouksen puheita ei voi irrottaa yksittäisiksi palasiksi presidentti Trumpin retoriikassa. Sen sijaan ne ovat osa johdonmukaisempaa

tarinaa, sillä Yhdysvaltain presidenttien tiedetään pyrkivän laaja-alaiseen ja kokonaisvaltaiseen vaikuttamistyöhön virkakauden aikana. (Zarefsky, 2004) Tämä näkökulma selittää sen, miksi Trump pyrkii puheensa aikana käyttämään erilaisia retorisia keinoja sanomansa vahvistamiseksi ja näin vakuuttamaan kuulijansa. Hänen retoriikkansa on hyvin suoraa siinä mielessä, että ilmauksia ja viittauksia esittäessään, hän menee ajoittain diplomaattisen kielen rajojen yli.

“Rocket Man is on a suicide mission for himself and for his regime.”

Tässä sitaatissa Trump viittaa Pohjois-Korean johtajaan Kim Jong-Uniin, jonka toimia hän arvostelee puheessaan. Tämänkaltainen puhetyyli ei kuitenkaan ole ennenkuulumatonta presidentti Trumpin retoriikassa, sillä kyseessä on hänelle hyvin ominainen ilmaisutapa, jota nähtiin jo hänen kampanjoissaan presidentinvaalien alla. Trump tuli jo silloin tunnetuksi kovasta kritiikistään, jota hän esitti muun muassa Barack Obaman hallintoa kohtaan. (Miller, 2018) Kyseessä on kuitenkin varsin epäkorrekti tapa viitata toisen, puheen kontekstissa tasa-arvoisen, maan johtajaan. Tämä lausunto voidaan tulkita myös vähättelyksi, mikä on yksi retorinen vaikuttamiskeino. (Sihvola, 2012, 155)

“Our military will soon be the strongest it has ever been.”

Yllä olevassa sitaatissa korostetaan armeijan merkitystä Yhdysvaltojen puolustuksen osana ja maan pyrkimyksiä panostaa sen ylläpitoon lisäämällä resursseja. Kyseisen lauseen sisältyminen YK:n yleiskokouksessa pidettyyn puheeseen voidaan katsoa olevan osoitus siitä, että Trump haluaa korostaa Yhdysvaltojen sotilaallista kykyä muiden valtioiden silmissä ja torjua näin mahdollisia yrityksiä kaapata sen kulttuurista ja henkistä valta-asemaa globaalilla tasolla. Sotilaallista kyvykkyyttä korostava retoriikka on selvä osoitus patriotismin ilmentymisestä tutkimusaineistossa. Sotilaallisen voiman osoittaminen liittyy siihen narratiiviin, jota patriotismilla usein vahvistetaan eli valloitusten ja alistamisen oikeuttamiseen. (Viroli, 1995, 2) On merkittävää, että Trump tuo puheessaan esiin armeijan vahvistamisen Yhdysvaltain tavoitteena, sillä se heijastelee hänen ajatusmaailmansa olevan valtiokeskeisyyteen ja valtion rajojen suojeluun tiivistyvä.

Molempien puheiden retoriikkaan sisältyy viitteitä jakolinjoista Yhdysvaltojen ja muiden maiden välillä. Tähän ajatukseen sisältyy näkemys siitä, että yksittäisen valtion intressejä voidaan parhaiten valvoa sen omien kansalaisten toimesta. Presidentti Trump tuo useasti esiin sen, että jokaisella valtiolla tulisi olla oikeus puolustaa omia etujaan ja näin niiden tulisi myös toimia. Hän lisää myös, että Yhdysvaltojen tarkoituksena ei ole viedä omaa elämäntapaansa tai kulttuuriaan muiden valtioiden alueelle. Tämä kertoo siitä, että Trumpille on tärkeämpää ylläpitää Yhdysvaltojen kulttuuria, elämäntapaa ja olemassaoloa tietyllä, perustuslain ja saman poliittisen kulttuurin kattamalla alueella. Edellä mainitut yhteisön määrittämisen keinot ovat löydettävissä perustuslaillisen patriotismin käsitteen sisältä. (Finlayson, 2005, 159)

Puheiden sisällöstä on nähtävissä, että presidentti Trump pyrkii vetoamaan juuri Yhdysvaltojen kansalaisiin, sillä sanat ”kansaa” ja ”kansalaiset” toistuvat useasti. Todennäköisesti hän pyrkii näin toimimalla luomaan jonkinlaista yhtenäisyyttä kansallisvaltioiden jäsenten, myös muiden kuin Yhdysvaltojen kansalaisten, kesken. Yhtenäisyyden hakemista Trumpin retoriikassa näkyy myös hieman yllättävässä muodossa, sillä hän nostaa esiin vähemmistöjen eteen tekemänsä työn presidenttinä. Vuoden 2018 puheen alkuvaiheilla Trump kertoo Yhdysvalloissa asuvien vähemmistökansalaisten työllisyystilanteen parantuneen merkittävästi hänen kautensa aikana. (Valkoinen Talo, 2018). Tämänkaltainen, tiettyyn ihmisryhmään kohdistuva retoriikka on erikoista kansainvälisessä kontekstissa, sillä se sopisi paremmin sisäpoliittiseen puheeseen tai vaalipuheeseen.

Patriotismin lisäksi presidentti Trump puhuu oman maansa patriooteista, eli henkilöistä, jotka ovat jollain tavoin toteuttaneet tätä patriotismin aatetta Yhdysvaltain eduksi. Trumpin retoriikassa patriootit ovat sotaveteraaneja, puheissaan hän nostaa esiin sekä Vietnamin että Irakin sodan veteraaneja. Hän jopa nimeää muutaman patriootin, joiden tekoja hän erityisesti arvostaa. Antaessaan näin tunnustusta maata palvelleille patriooteille, hän samalla kannustaa muitakin kansalaisia patriotismiin ja pyrkii nostamaan sen arvoa ihmisten silmissä.

“Inside everyone in this great chamber today, and everyone listening all around the globe, there is the heart of a patriot that feels the same powerful love for your nation, the same intense loyalty to your homeland.”

Yllä olevassa sitaatissa Trump toteaa uskovansa, että kaikilla hänen puheensa kuulijoilla on ”patriootin sydän”, joka tuottaa jokaiselle rakkautta omaa isänmaataan kohtaan. Hän myöntää sitaatissa, että eri maiden kansalaiset puolustavat patriotismin kautta omaa isänmaataan. Tämä on huomionarvoista, sillä Trumpin Yhdysvaltoja korostavassa retoriikassa voitaisiin olettaa olevan hyvin vähän ymmärrystä muihin maihin kohdistuvaa patriotismia kohtaan. Tässä yhteydessä tulee ilmi, että Trumpin maailmankatsomus tunnistaa olemassa olevien valtioiden oikeudet alueisiinsa ja hallintoihinsa. Hän toteaaakin, että Yhdysvallat ei halua pakkokeinoin ulottaa kulttuuriaan muiden valtioiden alueille ja odottaa vastapainoksi muiden kunnioittavan sen omia rajoja sekä kulttuuria. (Valkoinen Talo, 2017) On merkillistä, että Trump toteaa puheessaan näin, sillä Yhdysvallat on perinteisesti ollut yksi maailman suurvalloista, joka on ollut osallisena useissa konflikteissa muiden maiden alueilla viime vuosikymmenten aikana. Retoriikassaan Trump antaa maailmanjärjestyksessä tilaa myös muille valtiollisille toimijoille, tunnustaen niiden oikeudet hallintoihinsa ja maa-alueisiinsa. Trumpin lauseet osoittavat myös sitä, että hän ei henkilökohtaisesti ole kiinnostunut esimerkiksi laajentamaan Yhdysvaltojen reviiriä vaan keskittyy mieluummin nykyisen valtion olojen parantamiseen. Näistä seikoista huolimatta Trump ei pelkää sanoa suoraan laittavansa Yhdysvallat prioriteeteissaan ensimmäiseksi, vaikka puheen kuulijana on myös kansainvälinen yhteisö. Trump toteaa suoraan oman virkakautensa aikana pyrkivänsä laittamaan Yhdysvaltojen edun muiden tahojen intressien edelle.

“As President of the United States, I will always put America first, just like you, as the leaders of your countries will always, and should always, put your countries first.”

“So together, let us choose a future of patriotism, prosperity, and pride.”

Trump yhdistää puheessaan tietoisesti patriotismin aatteen menestykseen ja kunniaan. Tässä lauseessa hän kehottaa kuulijoita toimimaan tietyllä tavalla, valitsemaan patriotismin aatteen tekojen lähtökohdaksi. Kyseessä on yksi niistä puheen osista, joissa Trump käyttää kehottavia sanamuotoja retorisenä tyyliä. Kuten molempien puheiden sisällössä muutenkin, myös tässä kohdassa tulee esiin presidentti Trumpin arvostus erillisten valtioiden

järjestelmää kohtaan ja monenvälinen yhteistyö ei ole läsnä tässä retoriikassa. Hän kehottaa kuulijoita valitsemaan ”patriotismin tulevaisuuden”, minkä voi tulkita monella eri tavalla hieman kuulijasta riippuen. Trump viittaa vuoden 2017 puheessaan Yhdysvaltain perustuslakiin kuvaillen sitä ”rakkaaksi perustuslaiksemme” (*our beloved constitution*). Näin tehdessään hän sitoo retoriikassaan patriotistisia piirteitä perustuslakiin. Tämä voidaan nähdä perustuslaillisen patriotismin ilmentymänä, sillä käsite perustuu ajatukseen, joissa perustuslailliset säännöt toimivat yhtenä yhteisön toimintaa ohjaavista tekijöistä. (Finlayson, 2005, 159)

Eräs teema, joka näkyy läpi koko tutkimusaineiston, on Yhdysvaltojen erinomaisuuden ja onnistumisten korostaminen. Trump käy puheissaan läpi useita positiivisia tapahtumia, tekoja ja kehityskulkuja, joissa Yhdysvallat on ollut osallisena tavalla tai toisella. Tämä viesti on suunnattu ennen kaikkea hänen sisäpoliittiselle yleisölleen ja tarkoitettu luomaan toivoa sekä ylpeyttä kansalaisten keskuudessa. Onnistumisten korostamiseen liittyy luonnollisesti myös vastapuoli eli epäonnistumisten sivuuttaminen ja negatiivisten asioiden poisjättäminen. Vaikka Yhdysvallat on viime vuosikymmenten aikana osallistunut mittaviin sotilaallisiin operaatioihin ympäri maailmaa, tähän liittyvää negatiivista retoriikkaa ei presidentti Trumpin puheissa nähdä. Ei ole toki tavanomaista, että valtion johtohenkilöt kritisoisivat avoimesti omien maidensa sotilastoimia, mutta kansainvälisen kontekstin huomioon ottaen jonkinlainen itsetutkiskelu ja muiden kohtaamien menetysten huomioonottaminen voisi olla paikallaan. Yhdysvaltojen käymiin sotilaallisiin konflikteihin viitatessaan Trump korostaa patrioottisen aatteen merkitystä onnistumisten takaajana. Hän ei tunnu katsovan sodankäynnin vaikutuksia juurikaan vastapuolen kokemien tappioiden kautta vaan se mielletään ensisijaisesti Yhdysvaltojen valtion puolustuksena ja sotilaiden henkilökohtaisena uhrauksena maan eteen.

Kun tarkastelee presidentti Trumpin retoriikkaa yleiskokouksen puheissa kokonaisuutena, on huomattavaa, kuinka korkeassa arvossa hän vaikuttaa pitävän patriotismin aatetta. Tämän puolesta puhuvat esimerkiksi se, että hän tuo aatetta esiin toistuvasti eri muodoissa ja toisaalta myös se, kuinka hän liittää itsensä aatteeseen. Kertoessaan omista saavutuksistaan Yhdysvaltain presidenttinä, Trump tuntuu samaistuvan siihen rooliin, minkä hän antaa retoriikassaan myös muille maansa patriooteille. Hän kertoo tuntevansa suurta kunniaa saadessaan edustaa maataan kansainvälisissä konteksteissa ja tässä yhteydessä onnistuu

näyttäytymään kansainvälisen yleisön edessä ensisijaisesti Yhdysvaltojen kansalaisena, patrioottina.

” Our citizens have paid the ultimate price to defend our freedom and the freedom of many nations represented in this great hall. America’s devotion is measured on the battlefields where our young men and women have fought and sacrificed alongside of our allies, from the beaches of Europe to the deserts of the Middle East to the jungles of Asia. ”

Edellä olevassa sitaatissa on useita patriotismiin liittyviä viitteitä. Trump kuvaa tässä, kuinka amerikkalaisten omistautuminen nähdään taistelukentillä ja siellä tehtyjen uhrausten muodossa. Hän viittaa aiempiin sotiin, joissa Yhdysvallat on ollut mukana, kuten Toinen Maailmansota sekä Vietnamin sota. Aristoteleen (Sihvola, 2012) mukaan, jaloja ovat asiat, joiden puolesta taistellaan ilman pelkoa. Sotaisan tai sotia ihannoivan retoriikan rinnastaminen jalouteen toimii siis eräänlaisena retorisenä keinona. Onkin Yhdysvaltojen kannalta edullista, jos sen kansalaiset näkevät maan puolustamisen jalona, jolloin sotien kyseenalaistaminen mahdollisesti vähentyisi.

“Our government’s first duty is to its people, to our citizens — to serve their needs, to ensure their safety, to preserve their rights, and to defend their values.”

Tämä lause korostaa omien kansalaisten etua ja suojelua sekä heidän tarpeisiinsa vastaamista. Lauseessa presidentti Trump nimittää hallituksen kansalaisten puolustamisesta ja heidän oikeuksiensa takaamisesta vastaavaksi tahoksi. Hallinnon näkeminen kansalaisten eduntakaajana on viite perustuslaillisen patriotismin ilmentymästä aineistossa. Kylmän sodan aikaan Yhdysvalloissa ajateltiin maailman olevan kaksinapainen ja tätä näkemystä luotiin aktiivisesti. Näkemykseen sisältyi myös ajatus siitä, että kaikki muut kuin Yhdysvaltojen liittolaiset olivat heidän vihollisiaan. (Aune ja Medhurst, 2008, 173) Vaikka Kylmä Sota onkin ajallisesti jo ohi, voidaan presidentti Trumpin puheen sisällön perusteella pohtia, pyrkiikö hän aktiivisesti edistämään kansojen jakolinjoja korostavaa retoriikkaa omissa esiintymisissään?

Trump esittää puheessaan myös kysymyksiä kuulijoilleen kansainvälisessä kontekstissa. Hän kysyy kansainvälisten kokousdelegaattien edessä suoraan, olemmeko me vielä patriootteja? Trump jatkaa kysymällä, rakastammeko kansakuntiamme tarpeeksi ja

kykenemmekö turvaamaan yhteisöidemme suvereniteetin ja kulttuurin? Näin kysyessään Trump antaa ymmärtää, että patriootteina ilmentyminen on tavoittelun arvoista ja siihen pitäisi pyrkiä. Jatkokysymyksellään hän linkittää suvereniteetin tai kulttuurin säilyttämisen patriotismin aatteen puolesta toimimiseen.

“The true question for the United Nations today, for people all over the world who hope for better lives for themselves and their children, is a basic one: Are we still patriots? Do we love our nations enough to protect their sovereignty and to take ownership of their futures? Do we revere them enough to defend their interests, preserve their cultures, and ensure a peaceful world for their citizens?”

5.2 Puheiden väliset erot ja yhteneväisyydet

Yhdysvaltain presidentti Donald Trump puhui YK:n yleiskokouksessa ensimmäisen kerran virkakautensa aikana 19. syyskuuta 2017 New Yorkissa. Yleiskokouksen alkaessa vuonna 2017 presidentti Trump oli ehtinyt johtaa Yhdysvaltoja vasta vajaan vuoden. Vuotta myöhemmin, 25. syyskuuta 2018 Trump astui uudelleen YK:n yleiskokouksen eteen pitämään Yhdysvaltojen virallisen puheenvuoron. Puheen aivan alkuhetkillä tapahtui yllättävä käänne, kun salissa olleet delegaatit alkoivat nauraa Trumpin todetessa, että hänen hallintonsa on saavuttanut Yhdysvalloissa sisäisesti enemmän kuin koskaan. (Valkoinen Talo, 2018) Kyseessä oli aivan erityislaatuinen tapaus, sillä kyseessä oli tahaton koominen hetki, joka viesti osittain muiden maiden delegaattien arvostuksen tasosta Yhdysvaltain presidenttiä kohtaan.

Erojen lisäksi puheiden sisällössä oli toki paljon samantapaista retoriikkaa, joka kuuluu paitsi presidentiaalisien retoriikan kehykseen ja pyrkii myös tukemaan kokonaiskuvaa retorisen esityksen kokonaisuudesta. Trump toi molemmissa puheissaan selvästi esiin sen, että hänen tavoitteenaan on tehdä Yhdysvaltojen armeijasta parempi ja suurempi kuin se on aiemmin ollut. Tätä voidaan pitää aavistuksen sotaisanakin esiintulona, etenkin kun kyseessä on maailman kansojen yhteinen, keskusteluun perustuva foorumi. Lisäksi hänen perustavanlaatuiset ajatuksensa maahanmuutosta, omien rajojen suojelusta ja Yhdysvalloista muun maailman maksumiehenä olivat vahvasti läsnä molemmissa puheissa.

Vuonna 2018 pitämässään puheessa Trumpin retoriikka oli kuitenkin järjestelmällisemmän ja harkitumman oloista. Puheen painopisteet olivat muuttuneet sisäpoliittisista aiheista selkeästi enemmän kansainvälisen yleisön kuulijoille sopivaksi. Hän käytti huomattavasti enemmän aikaa kansainvälisten ongelmakohtien esilletuomiseen myös alueilla, jotka eivät suoraan vaikuta Yhdysvaltojen lähialueille. Tästä esimerkkeinä ovat viittaukset Venezuelan sosialistisen johdon aiheuttamiin kansalaisten kärsimyksiin sekä Syyrian sotaan. Siitä huolimatta, että hän edustaa yleiskokouksessa Yhdysvaltojen koko hallintoa ja kansaa, hän pitää kiinni omintakeisesta retorisestä ulosannistaan. Trump ei siis pyri poistamaan retoriikastaan kaikkia valtion johtajalle epäsovinnaisia osuuksia vaan luottaa henkilökohtaisen karismansa ja oman tyyliinsä vakuuttavan kuulijat. Se tavoite, mitä presidentti Trump pyrkii puheillaan saavuttamaan, vaikuttaa olevan hyvin samankaltainen molempien vuosien puheiden takana.

Vaikka retoriikka molemmissa puheissa oli presidentti Trumpin omaa, välittyy vuoden 2018 puheesta valmistellumpi kokonaisuus. Tähän voivat vaikuttaa esimerkiksi puheen valmistelutyö ja sen takana olevat puheenkirjoittajat, jotka ovat saaneet aikaan yleiskokouksen luonteeseen sopivamman ja monipuolisemman puheen kuin vuonna 2017. Toki presidentti Trumpin kansainvälisen politiikan kokemattomuudella saattoi myös olla oma vaikutuksensa vuoden 2017 puheen sisältöön ja hän on siksi onnistunut paremmin vuotta myöhemmin.

5.3 Retoriset keinot yleiskokousten puheissa

Presidentti Trumpin puheet ovat väistämättä poliittisia ja yrittävät vaikuttaa kuulijoihin ja heidän päätöksiinsä. Kuten Kari Palonen (2014, 75) toteaa kirjassaan; ”poliittisuus on aina läsnä, kun puhutaan retoriikasta”. Presidentti Trumpin puheet sisältävät paljon kehottavaa retoriikkaa ja vaikuttamisen pyrkimyksiä. Trump on elämänsä aikana ollut paljon esillä julkisuudessa ja hän on tottunut esiintymään sekä vaikuttamaan kuulijoihinsa. Kun presidentiaalisen retoriikan katsotaan olevan esitys, joka koostuu useista elementeistä (Zarefsky, 2004), voidaan todeta presidentti Trumpin sisällyttävän oman henkilökuvansa tähän retoriikkaan. Presidentti Trump tuli jo aiemmalla urallaan tunnetuksi suorapuheisuudestaan, jota hän on jatkanut myös poliittisella urallaan.

Kuten Aristoteles toteaa teoksessaan ”Retoriikka” (Sihvola, 2012), puheen vaikuttavuuden kannalta on ensisijaisesti oleellista, kuinka retoriikka tuotetaan ja kuka sen tuottaa. Presidentti Trump hyödyntää tässä yhteydessä julkisuuskuvansa ja käyttää yleiskokousten puheissaan rohkeasti liioiteltujakin kielikuvia. Tämän voidaan katsoa perustuvan hänen pyrkimyksiinsä välittää viestejä oman kannattajakuntansa jäsenille, jotka ovat useasti mieltyneet hänen retorisiin tapoihinsa ja ne vakuuttavat heidät.

Trump pyrkii vetoamaan yleisönsä tunteisiin tuomalla esiin yksityiskohtia, kuten nimeämällä Yhdysvaltojen puolesta taistelleen patriootin puheensa aikana. Tämä saa kuulijat tuntemaan suurempaa samaistuttavuutta ja läheisyyttä aiheeseen, mikä vaikuttaa myös retoriikan sanomaan vahvistavasti. Yhdysvaltain presidentti esiintyy useimmiten virallisissa tilaisuuksissa Yhdysvaltain lipun, presidentin sinetin ja muiden tunnistettavien symbolien ympäröimänä. Nämä tunnusmerkit ovat omiaan täydentämään presidenttien retorista vaikuttamista, presidentiaalisia esityksiä. (Zarefsky, 2004, 607) Yhdistyneiden Kansakuntien kokouksessa näitä elementtejä ei kuitenkaan ole näkyvillä ja presidentiaalinen esitys jää niiltä osin hieman vajaaksi. Tämä aiheuttaa haasteita myös presidentille, jonka pitäisi pystyä silti luomaan itsestään mahdollisimman arvovaltainen ja uskottava kuva. Presidentti Trump on varmasti tiedostanut nämä haasteet ennen puheensa pitämistä ja yrittänyt tehdä retoriikastaan muilla tavoin kokonaisen. Häntä on tilanteessa auttanut se tosiasia, että kyseessä on erittäin tunnettu henkilö ja hänen henkilökohtainen karismansa sekä taidot puhujana kantavat retoriikkaa myös presidentin virallisten tunnusten puuttuessa.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa kokoan yhteen tutkimukseni aikana tehtyjä havaintoja ja muodostan niiden pohjalta johtopäätöksiä, jotka vastaavat tutkimuskysymyksiini. Lisäksi esittelen ajatuksiani siitä, kuinka aiheeseeni liittyvää tutkimusta voitaisiin laajentaa ja millaista hyötyä tästä voisi olla.

Vuosien 2017 ja 2018 yleiskokousten puheiden kautta presidentti Trumpin patriotismin käsityksestä muodostuu osin ristiriitainenkin kuva. Aihe toistuu molemmissa puheissa useita kertoja, joten kyseessä on selvästi presidentille merkittävä arvo, josta hän haluaa puhua myös kansainvälisessä kontekstissa. Välillä Trumpin retoriikka sisältää kuitenkin osia, joihin nationalismiin aate sopisi paremmin eikä kuulijalle ole selvää, onko näiden aatteiden välisiä eroja punnittu puhujan toimesta. Hän esittää jonkin verran kritiikkiä Yhdysvaltojen aiempaa hallintoa kohtaan jopa niinkin kansainvälisellä areenalla kuin Yhdistyneet Kansakunnat on. Tämä ei ole linjassa ainakaan perustuslaillisen patriotismin aatteen kanssa, joka pitää maiden hallintoa kansakunnan etuja ajavana ja arvoja edustavana elimenä.

Verraten Trumpin maahanmuuttoa vastustaviin näkemyksiin, hänen patriotismin käsityksensä ei täydennä täysin tätä maailmankuvaa. Patriotismissa olennaista ei ole se, onko yhteiskunnan jäsenten tausta toisessa valtiossa tai kulttuurissa eli toisin sanoen maahanmuuttajien katsotaan olevan oikeutettuja samoihin etuihin ja vapauksiin muiden kansalaisten kanssa. Patriotismia ihailevan henkilön ei olettaisi olevan jyrkästi maahanmuuttoa vastaan vaan hyväksyvän kaikki yhteiskunnan jäsenet, kunhan he kunnioittavat ja arvostavat yhteiskunnan poliittisia toimintatapoja. Onkin erikoista, että Trump puhuu retoriikassaan juuri patriotismista eikä nationalismista, jonka yhteydessä etnisellä taustalla ja kulttuurilla on suurempi merkitys. Tämä herättää kysymyksiä siitä, onko presidentti Trump perehtynyt tarkemmin patriotismin aatteeseen ja sen eroihin verrattuna nationalismiin?

Puheiden retoriikasta huokuu vahvasti presidentti Trumpin käsitys itsestään patrioottina. Hän vaikuttaa kunnioittavan patriotismia aatteena suuresti ja esittää sen tavoittelun arvoisena kansalaisen näkökulmasta. Pitäessään patriotismin aatetta suuressa arvossa, Trump vaikuttaa itsekin haluavan samaistua aatteen kannattajiin ja olla yksi heistä. Tämän vuoksi hän pyrkii puheen aikana rinnastamaan itsensä muihin Yhdysvaltojen puolesta taisteleviin patriootteihin ja esittää itsensä heihin verrannollisena. Puheen edetessä presidentti Trump

onnistuu luomaan ajoittain kuvaa vastakkainasettelusta Yhdysvaltojen ja muun maailman välillä, ei kuitenkaan ole selvää onko tämä tarkoituksenmukaista vai ei.

Kuten todettu, puheiden perusteella on selvää, että patriotismi on Trumpin mielestä positiivinen asia ja hän kokee sen avulla voitavan saavuttaa kansakunnan edun mukaisia tavoitteita. Minkäänlaista negatiivisuutta patriotismia kohtaan ei Trumpin retoriikassa nähdä, aatteen kyseenalaistamiselle ei hänen näkemyksissään näytä olevan juurikaan tilaa. Kun presidentti Trump puhuu patriotismista, hän tuntuu mieltävän sen jokaisen Yhdysvaltojen kansalaisen sisäänrakennettuna ominaisuutena, ainakin kunnollisten kansalaisten keskuudessa. Trump korostaa retoriikassaan armeijan ja sotilaiden roolia patriotismin ilmentymänä ja tästä muodostuu hyvin yksipuolinen patriotismin kuva. Tähän presidentti Trumpin ajattelumallin mukaiseen patriotismin muotoon ei juuri jää varaa monimuotoisuudelle tai erilaisin toimin toteutettavalle aatteen toteuttamiselle. Trumpin puheensa aikana esille tuomat ”patriootit” ovatkin johdonmukaisesti joko sotavankeja tai sotilaita ja tämä korostaa militaristista näkökulmaa hänen patriotismin käsityksessään.

Presidentti Trump on ollut koko virkakautensa ajan kovan sisäpoliittisen paineen ja arvostelun alaisena, eikä tämän tekijän vaikutusta yleiskokousten puheiden sisältöön voida aliarvioida. Hän on osittain halunnut puhua kotimaan yleisölleen ja todistaa arvovaltaansa Yhdysvaltain presidenttinä arvostelijoilleen. Tästä syystä puheista löytyvää kärjekästä ja osin liioiteltua retoriikkaa ei ole syytä odottaa toteutettavan kokonaisuudessaan käytännön tasolla. Joitakin linjauksia puheiden sisällöstä hän tulee varmasti viemään eteenpäin, huolimatta siitä, onko niiden toteuttaminen realistista vai ei. Puheiden retoriikassa on nähtävillä presidentti Trumpille ominainen puhetapa, joka liikkuu ajoittain loukkaavan sävyn rajoilla. Tämän puhetavan ylläpitäminen on varmasti tietoinen päätös, sillä Trump on hyödyntänyt tätä vaikuttamisen keinoa jo vaalikampanjansa aikana ja se kuuluu osaltaan hänen julkiseen persoonaansa.

Tutkimukseni tulokset osoittavat, että patriotismin aate on vahvasti läsnä presidentti Trumpin retoriikassa ja sen voidaan olettaa näkyvän myös hänen käytännön toimissaan. Hänen käsityksensä patriotismista on osin ristiriitainen ja tulkinnanvarainen, mikä vaikeuttaa kuulijan pyrkimystä muodostaa yhtenäinen kuva puhujan ajatusmaailmasta. Tutkimuksen tuloksia voidaan käyttää selittämään presidentti Trumpin menneitä ja tulevia toimia ja avaamaan niiden taustasyitä tarkemmin. Puheiden retoriikka sisältää kuitenkin ristiriitaisuuksia, jotka tekevät käytännön toimien mahdollisuuden arvioinnista entistä

hankalampaa. Trumpin maininnat kansainvälisen yhteisön yhteisestä työstä rauhan eteen ja toisaalta yksittäisten valtioiden rajojen puolustamisesta jättävät hänen tulevia toimiaan arvuuttelun varaan. Ristiriitaisuuden läsnäolo vie Trumpin retoriikalta osittain uskottavuutta ja herättää kysymyksen siitä, mitkä hänen sitoumuksensa ja aatemaailmansa pohjimmiltaan ovat?

Tutkimuksestani on mahdollista johtaa useita muita täydentäviä tutkimusaiheita. Luonnollisena jatkumona voisi olla esimerkiksi presidentti Trumpin retoriikan laajempi tarkastelu. Lisäksi olisi hyödyllistä tarkastella, kuinka Trumpin patriotismiin liittyvä retoriikka eroaa Yhdysvaltojen aiempien tai tulevien presidenttien retoriikasta? Tällainen tutkimus pystyisi selvittämään niitä eroja, joita Yhdysvaltojen istuvan presidentin käsitykset patriotismista luovat maan sisä- ja ulkopoliittisiin toimiin. Presidentti Trumpin virkakautta on jäljellä tutkimusta tehtäessä vielä melkein kaksi vuotta ja tulevien vuosien aikana hänen retoriikastaan tullaan saamaan merkittävästi uutta aineistoa tutkittavaksi.

7 LÄHDELUETTELO

AINEISTO

Valkoinen Talo (19.9.2017): Remarks by President Trump to the 72nd Session of the United Nations General Assembly. Saatavilla

<https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-72nd-session-united-nations-general-assembly/> Luettu 15.11.2018.

Valkoinen Talo (25.9.2018): Remarks by President Trump to the 73rd Session of the United Nations General Assembly. Saatavilla

<https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-73rd-session-united-nations-general-assembly-new-york-ny/> Luettu 15.11.2018.

KIRJALLISUUS

Aristoteles, Hohti, P., Myllykoski, P. and Sihvola, J., 2012. *Retoriikka*. Helsinki: Gaudeamus.

Aune, J. A. & Medhurst, M. J. 2008. *The prospect of presidential rhetoric*. College Station: Texas A & M University Press.

Conforti, B. and Focarelli, C., 2010. *The law and practice of the United Nations*. 4th rev. ed edn. Leiden, Netherlands; Boston: Martinus Nijhoff Publishers.

Finlayson, J. G. 2005. *Habermas: A very short introduction*. Oxford; New York: Oxford University Press.

Martin, J. 2013. *Politics and rhetoric: A critical introduction*. London; New York: Routledge.

Müeller, J-W., 2006. Contemporary political theory: *On the Origins of Constitutional Patriotism*. Palgrave Macmillan Ltd.

Palonen, K., 2014. *Kootut retoriikat: esimerkkejä politiikan luennasta*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Peterson, M. J. 2006. *The UN General Assembly*. London; New York: Routledge.

Primoratz, I. & Pavković, A. 2008. *Patriotism: Philosophical and political perspectives*. Aldershot, England; Burlington, VT: Ashgate.

Viroli, M. 1995. *For love of country: An essay on patriotism and nationalism*. Oxford: New York: Clarendon Press; Oxford University Press.

Wiesner, C., Haapala, T. and Palonen, K., eds, 2017. *Debates, rhetoric and political action: practices of textual interpretation and analysis*. New York, NY: Palgrave Macmillan.

SÄHKÖISET LÄHTEET

BBC (20.1.2017): Donald Trump's life story: From hotel developer to president. Saatavilla <<https://www.bbc.com/news/world-us-canada-35318432>>, luettu 11.12.2018.

Calmes, Jackie: "Life before the presidency". Artikkel. Saatavilla <<https://millercenter.org/president/trump/life-presidency>>, luettu 11.12.2018.

International Journal of Politics, Culture and Society. Volume 5: Banton, Michael: Racial rhetoric at the United Nations. Saatavilla <<https://link.springer.com/article/10.1007%2FBF01390111>> Luettu 15.12.2018.

Medzihorsky, J., Popovic, M., Jenne, E.K.: Rhetoric of civil conflict management: United Nations Security Council debate over the Syrian civil war. 27.4.2017. Saatavilla <<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/2053168017702982>> Luettu 15.12.2018.

United Nations: General Assembly of the United Nations. Saatavilla <<http://www.un.org/en/ga/about/>> Luettu 13.12.2018.

Valkoinen Talo: Donald J. Trump: 45th president of the United States. Saatavilla <<https://www.whitehouse.gov/people/donald-j-trump/>> Luettu 15.12.2018.